

Sylabus przedmiotu: Teologia moralna

Część A (wypełnia kierownik właściwej sekcji/institutu)

Nazwa przedmiotu: Teologia moralna			Nazwa kierunku: Teologia prawosławna
Liczba punktów ECTS:			Nazwa jednostki prowadzącej kierunek: Prawosławne Seminarium Duchowne
Kod przedmiotu:			Rodzaj i forma studiów: Studia zawodowe I stopnia stacjonarne
Łączny wymiar godzinowy: 60			Adresaci przedmiotu: III rok
wykład: 60	ćwiczenia/lektorat:	seminarium:	Status przedmiotu: obligatoryjny
Forma zaliczenia przedmiotu: wykład – zaliczenie/ocena			Adnotacja dotycząca wymiaru godzinowego na studiach niestacjonarnych:

Część B (wypełnia osoba prowadząca przedmiot)

Nazwisko głównej osoby prowadzącej przedmiot: ks. mgr Artur Aleksiejuk	Nazwisko (-a) pozostałych osób prowadzących przedmiot: -----
--	--

Wymagania wstępne:
Wpis na rok akademicki

Założenia i cele przedmiotu:

Celem wykładu jest prezentacja problematyki obejmującej prawosławną teologię moralną ogólną i zapoznanie ich z podstawowymi zagadnieniami stanowiącymi przedmiot jej zainteresowania.

Treści programowe:

Teologia moralna jako dyscyplina teologiczna. Relacje między teologią moralną i teologią dogmatyczną. Teologia moralna a etyka.

Prawo moralne i norma moralna. Prawo moralne, norma moralna, prawo naturalne – definicje, zakres i cechy. Prawosławna i rzymsko – katolicka koncepcja prawa naturalnego. Prawo moralne jako normatywny wyraz powołania Bożego. Motywacja do przestrzegania prawa Bożego. Rola prawa w doskonaleniu moralnym i osobowym człowieka.

Sumienie i osąd moralny. Pojęcie, typy, cechy sumienia. Sumienie i wrażliwość duchowa. Relacja między sumieniem i prawdą oraz prawem naturalnym w teologii prawosławnej. Istota, uwarunkowania, reguły i trudności osądu moralnego. Rola sądów wartościujących w moralnym postępowaniu człowieka.

Wolność i wolna wola człowieka. Istota, stopnie i cel wolności. Wolna wola jako dar Boży. Granice, zasięg, dynamika wolności. Wolność – autonomia – heteronomia. Wolność a powołanie. Wolność i odpowiedzialność. Wolność a prawo i motyw. Wychowanie człowieka do wolności.

Czyn (akt) ludzki. Pojęcie, cechy i podział czynu (aktu) ludzkiego. Czyn ludzki jako akt rozumu i akt woli. Personalistyczna wartość czynu. Czyn jako świadectwo wiary, nadziei i miłości. Integralność czynu ludzkiego. Afektu i emocje a czyn ludzki.

Zagadnienie odpowiedzialności. Pojęcie i istota odpowiedzialności moralnej. Wertykalny i horyzontalny wymiar odpowiedzialności. Odpowiedzialność w świetle wiary, miłości i nadziei. Pojęcie i istota sankcji moralno-prawnej.

Cnoty i wady. Pojęcie cnoty i wady moralnej. Rodzaje cnót, cnoty chrześcijańskie, wartość cnót. Rola modlitwy i ascezy w kształtowaniu cnót. Dary Ducha Świętego.

Literatura podstawowa:

Konспекty oraz literatura uzupełniająca wskazana przez wykładowcę przedmiotu.

Literatura uzupełniająca:

Aleksiejuk A. ks., *Dogmaty jako wyznaczniki moralnego życia prawosławnego chrześcijanina*, „Cerkiewny Wiestnik”, 2008, nr 3-4.

Ambroży z Mediolanu św., *Obowiązki duchownych*, przeł. K. Abgarowicz, IW Pax, Warszawa 1967.

Bierdiajew M., *Filozofia wolności*, przeł. Orthdruk, Białystok 1995.

Bierdiajew M., *Sens twórczości. Próba usprawiedliwienia człowieka*, przeł. ks. Henryk Paprocki, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2001.

Bloom A. mitr., *Człowiek*, Izd. Prolog, Kijew 2005.

Bóg i zło. Pisma Bazylego Wielkiego, Grzegorza z Nyssy i Jana Chryzostoma, przekł. Zbiorowy, Wydawnictwo M, Kraków 2003.

Clement O., *Prawda was wyzwoli. Rozmowy z Patriarchą ekumenicznym Bartłomiejem I*, Verbinum Warszawa 1998.

Dobrotolubije, t.1-5., Izdanie Sretenskogo Monasteria, Moskwa 2004.

Evdokimov M., *Otworzyć swe serce*, przeł. H. Sobieraj, Wydawnictwo «W drodze», Poznań 2006.

Evdokimov P., *Kobieta i zbawienie świata*, przeł. E. Wolicka, Wydawnictwo "W drodze", Poznań 1991.

Evdokimov P., *Prawosławie*, przeł. ks. J. Klinger, IW Pax, Warszawa 1964.

Felmy K. Ch., *Współczesna teologia prawosławna*, przeł. ks. Henryk Paprocki, Orthdruk, Białystok 2005.

Fieofan Zatwornik, *Nacertanije chryścijańskiego nrawouczczenia*, Izd. Lepta, Moskwa 2005.

Filariet Wozniesienskiej, mitr., *Konspiekt po nrawstwiennomu bogosłowiju*, Swiato-Troickaja Prawosławnaja Missija, 2000.

Florenski P. ks., *Filar i podpora prawdy. Próba teodycei prawosławnej w dwunastu listach*, przeł. J. Chmielewski, Wydawnictwo KR, Warszawa 2009.

Harakas, Stanley S., *Wholeness of Faith and Life: Orthodox Christian Ethics*, vol. 1-3, Mass: Holy Orthodox Press 1999.

Klemens Aleksandryjski św., *Kobierce zapisków filozoficznych dotyczących prawdziwej wiedzy*, t. 1-2, przeł. J. Niemirska-Pliszczyńska, IW Pax, Warszawa 1994.

Kozłowski R. ks., *Teologia moralna (wybrane zagadnienia)*, Wyd. ChAT, Warszawa 1978.

Łoski W., *Teologia mistyczna Kościoła wschodniego*, przeł. M. Szaniecka, IW Pax, Warszawa 1989.

Maksym Wyznawca św., *Dzieła: Antologia życia wewnętrznego, Dialog o życiu wewnętrznym, Księga miłości, Księga Oświeconych, Wykład Modlitwy Pańskiej*, przeł. ks. A. Warkotsch, Poznań 1981.

Osipow A. I., *Put' razuma w poiskach istiny*, Izdanie Sretenskogo Monasteria, Moskwa 2003.

Szmieman A. ks., *Sobranije statiej 1947-1983*, Moskwa 2008.

Teofan Rekluz św., *Droga do zbawienia*, przeł. ks. P. Nikolski, Wydawnictwo Benedyktynskie, Tyniec 2007.

Ware Kallistos metr., *Królestwo wnętrza*, przeł. ks. W. Misijuk, Prawosławna Diecezja Lubelsko-Chełmska, Lublin 2003.

Ware Kallistos metr., *Prawosławna droga*, Orthdruk, Białystok 1999.
Yannaras Ch., *The Freedom of Morality*, St. Vladimir's Seminary Press 1984.

Formy i metody dydaktyczne:

Wykład, dyskusja i lektura tekstów źródłowych.

Warunki zaliczenia i metody oceny:

Dla studiów stacjonarnych

Warunki zaliczenia wykładu z teologii moralnej jest uzyskanie pozytywnych ocen z kolokwium pisemnych i odpowiedzi ustnych. Każde kolokwium składa się z czterech pytań ocenianych w skali od 0 do 5 punktów. Maksymalna liczba punktów wynosi 20. Do pozytywnego zaliczenia kolokwium wymagane jest uzyskanie 51% punktów. Bardzo ważną rolę odgrywa również aktywność studenta na zajęciach.

Dla studiów niestacjonarnych

Warunkiem zaliczenia przedmiotu są następujące. Pierwszym jest przygotowanie semestralnych prac pisemnych (referatów) wraz z ich obroną podczas dyskusji z prowadzącym zajęcia. Jest to warunek wstępny do dopuszczenia do zaliczenia końcowego w formie odpowiedzi ustnej, która jest weryfikacją znajomości problematyki wskazanej przez prowadzącego przedmiot i obejmującej materiał wykładany na studiach stacjonarnych na III roku studiów w PSD.